

MUSIK-
HÖGSKOLAN
I MALMÖ

Musikutbildningens påverkan på musiklyssnande

*En studie om hur åhörarens musikutbildning
påverkar lyssnandet*

Jacob Aurell

2023

Abstract

I samband med två konserttillfällen undersöks om högre musikutbildningar gör skillnad för individens lyssnande och ifall det påverkar hur vi lyssnar på och värderar olika typer av musik och genrer. Musikutbildningens påverkan på musiklyssnande undersöks.

Målgrupperna på de två konserterna var medvetet olika. De två konserterna spelades dels för en publik som ej studerat musik och för en publik som har studerat musik. De två målgrupperna erbjöds liknande konsertupplevelser med samma program och presentation av stycken och instrument.

Två kontrasterande verk spelades av mig på marimba, det ena var Polaris av Mark Ford (1995) och det andra var två satser ur Bachs B-moll partita för violin. Därefter svarade publiken på frågor i en enkät. Av resultatet framgick en tydlig skillnad mellan de olika målgruppernas upplevelse av musik och presentation.

In connection with two concert occasions, I investigated whether higher music education makes a difference to the individual's listening and whether it affects how we listen to and value different types of music and genres. The effect a higher music education has on our ability to listen to music is the research topic.

The target groups at the two concerts were deliberately different. They had similar concert experiences with the same pieces of music, presentation of the pieces and instruments.

Two markedly different works were played by me on the marimba, Polaris by Mark Ford (1995) and two movements from Bach's B minor partita for violin. Afterwards, the members of the audience were given questionnaires to answer, where it was clear from the results that there was a distinct and significant difference between the different target groups' experience of the same music and presentation.

Nyckelord

Musik, Konsert, Musikutbildning, Publik, Musiklyssnande

Music, Concert, Music education, Audience, Listening

Innehåll

1. Inledning (Vad är syftet med en konsert?)	4
1.1 Bakgrund (Att veta vad publiken tycker)	4
1.2 Bakgrund forts. (Vem väljer musiken?)	4-5
1.3 Syfte	5
1.4 Forskningsfrågor	6
2. Metoder	6
2.1 Solokonsserter.....	6
2.2 Konserternas upplägg	6-7
2.3 Enkäten	7-8
3. Resultat och diskussion	8
3.1 Informativa bakgrundsfrågor (1-6)	8-10
3.2 Diverse frågor (7-9)	10-11
3.3 Flervalsfrågor (10-12).....	11-12
3.4 Avslutande frågor (13-17)	13-15
4. Diskussion	15-16
5. Slutsats	16
Referenser	17
Bilagor	17

Inledning – Vad är syftet med en konsert?

Är det en chans för musiker att visa upp vad de har spenderat oceaner av tid att bemästra, att tjäna så mycket pengar man kan eller är det helt enkelt underhållning för de som är intresserade? Svaret är antagligen en blandning av allt detta och flera ytterligare orsaker.

Vad händer om man omformulerar frågan: Varför väljer folk att gå på konserter? Har man hört talas om de som uppträder, vill man stötta sina vänner och familj eller är man genuint intresserad av musiken som spelas?

För att avsmalna frågan ännu mer och göra den lite mer relevant för en utövande musiker kanske man kan dela upp den i mindre beståndsdelar: Vad förväntar sig människor för upplevelse när de går på min konsert? Vill publiken höra något lättlyssnat eller utmanande? Är publiken intresserad av kompositörens liv och den harmoniska progressionen i stycket eller är det lämpligare att få höra en skämtsam anekdot om musikerns tolkning av stycket?

Det korta svaret är att det beror på vem som befinner sig i publiken. Det långa svaret är vad denna studie ska försöka lista ut med hjälp av två solokonserter och en enkät.

Bakgrund - Att veta vad publiken tycker

Mitt namn är Jacob Aurell och jag studerar klassiskt slagverk med symfoniorkesterinriktning på Musikhögskolan i Malmö. En viktig fråga jag ställdes inför i början av detta arbete var ifall det verkligen var viktigt för mig som musiker att veta vad publiken tycker. Spelar jag verkligen musik enbart för andra människor? Är det inte viktigare att jag själv trivs med det jag gör? Ja och nej. Svaret är varken enkelt eller svartvitt utan hamnar i en sorts gråzon.

En vanlig tankegång jag genomgår när jag försöker svara på dessa frågor:

- Jag spelar musik för att jag älskar det, men vad exakt är det jag älskar? Jo, att dela med mig av en speciell upplevelse och att få visa upp vad jag och mina medmusiker har lyckats åstadkomma.
- Hur gör jag för att kunna fortsätta göra det jag älskar resten av livet? Antingen hittar en publik mig för att de tycker om den musik jag skapar och uppträder eller så hittar jag en publik och spelar musiken de tycker om och vill att jag ska uppträda.
- Vad vill **jag** göra? Musicera i en orkester, spela kammarmusik och komponera eget. Mitt mål är alltså att hitta en publik och ett forum där jag kan uppträda min musik.

Vem väljer musiken?

Jag skulle påstå att i de flesta musikerns fall spelar valet av musik en stor roll i deras potentiella framgång och att orkestermusiker är en av de få grupper som inte behöver tänka på detta.

Att jobba i en orkester på ett konsert- eller operahus innebär att man spelar de stycken som bestämts för en säsong. Det finns många klassiker som återkommer år efter år och ofta skrivs ny musik som ingen någonsin har hört förut. Om man lyckas landa ett jobb i en orkester och stannar där i större delen av sitt liv innebär det att vissa stycken kommer att spelas om och

om igen. Man behöver inte nödvändigtvis vara en del av processen som faktiskt bestämmer vilka stycken som ska spelas, alltså kan man i stället ”bara” spela den musik som krävs varje vecka och fokusera på att förfina smådetaljerna i varje stycke. I denna situation har man inte ett särskilt stort behov av att tänka på vad publiken vill höra. Det är någon annans jobb, det bestäms av programchefen.

Men vad händer om man behöver välja den musik man spelar? Varför väljer man det ena stycket i stället för det andra eller det tredje? Varför skriver man en låt på ett visst sätt eller enligt en viss stil?

Enligt Tommy Kaså från Musikerförbundet finns det ingen speciell genre som har större påverkan på hjärnan än andra. I en artikel från Musikerförbundets tidning **Musikern** skrev Kaså (2013) ”*Musikupplevelsen är individuell och bygger på dina preferenser, (det du personligen föredrar), som du faktiskt började bygga upp redan på fosterstadiet.*” vilket inte bara är tillämpligt på musiklyssnare men också på musiker och kompositörers egna preferenser. Det finns alltså, enligt Kaså och de forskningsartiklar han refererar till, ingen musikgenre som är den bästa genren att spela eller komponera musik inom. Däremot finns det definitivt musik som är mer monetärt lönsam än annan. I artikeln Kaså skrev refererar han till en gedigen mängd relevant och modern forskning, både från Sverige och internationellt, som handlar om musikens påverkan på människans hjärna, därför verkar han vara både påläst och pålitligt.

Seinabo Sey som släppte en massiv debutsingel med fler hundra miljoner lyssningar på Spotify gjorde en intervju med Svenska Dagbladet (Lagerblad, 2019) där hon beskrev hur viktigt det var för henne att låta sin kreativa process förbli densamma trots ett plötsligt kändisskap:

”Man måste försöka komma ihåg vad musik betyder för en på riktigt. Inte tänka på pengar och sån där skit. Jag har alltid bara gjort låtar för att jag tycker det är kul, hur stora de blir är bortom min kontroll.”

Press från skivbolag och den sociala normen är inte lika påtaglig som den brukade vara inom pop- och indieindustrin. Många artister väljer att skriva, producera, marknadsföra och distribuera sin musik utan att ansluta till ett skivbolag. Detta är till stor del på grund av digitaliseringen av musiktjänster. Bengtsson och Sjökvist (2023) skriver om osäkerheten också kring indie-bolagens överlevnad, då de hade svårt att få intäkter på det nya sättet att distribuera musik, men att marknadsföring via sociala medier blev räddningen. Enligt dem kom skivbolagens roll att bli mindre självklar för artisterna. Denna tendens har lett till ett bredare utbud av populärmusik de senaste två årtiondena. Publiken finns fortfarande där, även om den må vara lite mer utspridd över flera artister och musiker. Om något är pop- och indiemusiken större än någonsin förut med hjälp av internet och streamingtjänster. Vem som helst kan bli en världsstjärna över en natt tack vare sociala medier.

Så vad är skillnaden mellan populärmusik och modern konstmusik? Moderna kompositörer har skrivit den musik de velat de senaste hundra åren, så varför är det så stor skillnad i publikantal och antal lyssnare? Kan det vara så att pop och rock, så lättsmält och basalt som det kan vara, är skrivet för allmänheten medan den moderna konstmusiken är skriven för personer som tidigare studerat musik och redan förstår sig på många av de mer utmanande koncepten?

Syfte

Som aspirerande musiker är mitt mål med detta arbete att få en djupare inblick i hur publikum tänker när de lyssnar på musik, vad de föredrar för sorts musik och att sedan försöka dra kopplingar mellan deras svar och deras bakgrund inom musiken. Vem lyssnar på vad och varför? Min hypotes innan hela arbetet började var att personer med musikutbildningar generellt sett lyssnar på mer komplex och utmanande musik, medan majoriteten av allmänheten håller sig till musik med simplare struktur, melodi, harmonik och rytm såsom pop, rock, rap, dansband o.s.v.

Forskningsfrågor

I mitt fall hamnar jag just nu varken i kategorin med orkestermusiker eller med kända musiker som har press från omvärlden, så vad gäller för mig? Är det viktigare för mig att välja musik som utmanar publiken eller bör jag anpassa nivån beroende på vem som lyssnar? Det är vad denna studie försöker ta reda på.

Finns det ett möjligt samband mellan en högre musikutbildning och att lyssna på mer utmanande musik?

Hur kan man som musiker veta vilken sorts musik som kommer göra ett bra intryck?

Metoder

Solokonserter

I samband med studien gav jag två konserter vid två olika tillfällen, den första konserten var för PRO-föreningen i staden Bara i en lokal som de delar med det lokala fotbollslaget Bara GIF. Akustiken var otroligt dämpad och lämnade mycket att önska. Där var ungefär 50 personer i lokalen och jag fick in strax över 20 svar på min enkät därifrån. Genom mina farföräldrars hjälp fick jag möjlighet att spela inför en publik där ingen hade en formell musikutbildning. Alla i publiken var dock +70 år gamla.

Den andra konserten ägde rum i Rosenbergssalen på Musikhögskolan i Malmö. Där gavs möjlighet till bättre ljud, ljus och mycket mer plats. Där var det enbart 10 personer i publiken, men som tur var spelade jag också in konserten just på grund av den risken. Konserten lades ut på Youtube tillsammans med en länk till onlineversionen av enkäten och till slut fick jag in strax över 20 svar från personer med en musikutbildning, antingen påbörjad eller avslutad.

Konserternas upplägg

Under förberedelserna till konserterna valde jag två musikstycken som jag redan hade framfört tidigare, skrev ett kort programmanus och förberedde mig för att spela samma program i två olika lokaler och för två olika publik. Jag ville ha en del av konserten där jag inte presenterade något eller gav information om musiken jag spelade. Samt en del där jag berättade väldigt mycket om styckets karaktär, var musiken kom ifrån och en presentation om själva instrumentet jag spelade på. Denna tanke ledde till att konserten började med ett modernt marimbastycke utan presentation eller någon kontext given. Jag gick fram på scen,

spelade Polaris av Mark Ford från början till slut och därefter var den första delen av konserten avklarad. Det är ett tio minuter långt stycke, så den första delen blev helt enkelt tio minuter lång.

Andra delen började med att jag välkomnade publiken, sa mitt namn och gav en kort beskrivning av vad arbetet handlade om. Efter konsertens första introduktion berättade jag om den resterande musiken jag skulle spela ur violin partita no.1 av Johann Sebastian Bach. Orsaken till att jag valde Bach var för att hans musik har lyckats förbli populär i flera hundra år, vilket tyder på att även allmänheten kan uppskatta hans kompositioner. Stycket är uppdelat i åtta satser, där Bach skrev fyra huvudsatser som alla har en bisats kallad *double* där han använde samma harmoniska material och form men med en annan rytmisk uppbyggnad. De två satser jag spelade ur partitan var Sarabanden och Tempo di Bourrée som båda har grunden i dansmusik. Publiken fick en kort genomgång om dansernas historia mellan satserna och en presentation av marimban och klubborna man spelar med. Den andra delen blev lite längre, kring 15 minuter lång, även fast musiken bara varade i ungefär 6 minuter totalt.

Enkäten

Enkäten skrevs innan den första konserten hade ägt rum, vilket innebar att jag behövde ha en riktning för frågorna och vilket resultat jag ville försöka framhäva eller bevisa redan då. Den innehöll 17 frågor där första hälften var mer generella för att fastställa vilken typ av människa det var som svarade och vad de tycker om vissa musikaliska fenomen i allmänhet. Den andra hälften handlade om vad man tyckte om själva framträdandet jag hade gjort.

Innan några frågor ställdes i enkäten fick respondenterna denna text att läsa som introduktion:

I samband med två konserttillfällen undersöks om högre musikutbildningar gör skillnad för individens lyssnande och hur det påverkar hur vi värderar olika typer av musik, genrer och diverse aspekter relaterade till musik i samhället.

Konserterna spelas vid första tillfället för en publik som ej studerat musik och vid andra tillfället för utbildade musiker.

Konsertens upplägg:

I första delen spelas ett modernt verk för solomarinba.

I andra delen spelas ett traditionellt verk som inleds med en presentation av musiken och det instrument som spelas på.

(Aurell, 2022)

Jag uppmanade alla som var på de två konserterna att svara på enkäten efteråt och gjorde detsamma i Youtubevideon jag laddade upp. Alla hade möjlighet att vara anonyma men fick också en chans att dela med sig av sin mailadress för att ta del av det slutgiltiga arbetet. Följande tabell innehåller alla frågor som ställdes i enkäten.

Fråga nr.1: Hur gammal är du?
Fråga nr.2.: Har du studerat musik och hur länge?
Fråga nr.3: Om ja på föregående fråga har du studerat musik på högskolenivå?
Fråga nr.4: Har du varit på en konsert med klassisk musik förut?
Fråga nr.5: Har du hört slagverksmusik förut?
Fråga nr.6: Har du varit på minst en konsert i ett konsert- eller operahus?
Fråga nr.7: Brukar du se på tv-sända återkommande musiktävlingar? Exempel är Melodifestivalen, Idol, The Voice osv.
Fråga nr.8: Skriv ner vem som komponerade det andra stycket och för vilket instrument det egentligen är skrivet för.
Fråga nr.9: Hur mycket hade du betalat för en biljett till en timmes konsert med denna typ av musik?
Fråga nr.10: Välj hur mycket du håller med följande påstående.
Fråga nr.11: Välj vilken del av konserten du tycker påståendet passar bäst till
Fråga nr.12: Kryssa i för de två alternativ som bäst stämmer överens med dina förväntningar på konsertens presentation.
Fråga nr.13: Går du hellre på en konsert om du känner igen musiken eller artisten som spelar?
Fråga nr.14: Enligt dig, är musik och kultur en viktig del av samhället?
Fråga nr.15: Tror du att dina tidigare svar i enkäten varit annorlunda om du studerat/inte studerat musik?
Fråga nr.16: Om du svarade ja på förra frågan, varför tror du att du hade svarat annorlunda?
Fråga nr.17: Har du någon annan åsikt eller feedback till mig som musiker och presentatör som inte tagits upp i denna enkät?

Resultat

Utav de 17 frågor som ställdes i enkäten var det inte direkt några svar som var särskilt förvånande. Man kan dock se tydliga kopplingar mellan vissa svar och gruppen som gav svaret. I denna del kommer jag att presentera och redovisa resultaten av alla frågor och samtidigt leda en kort diskussion om varför resultaten kan ha blivit som de blev, vilka faktorer som kan ha påverkat det och vad vetskapen om svaret gör för nytta för mig personligen. Totalt var det 45 personer som deltog i enkäten.

Informativa bakgrundsfrågor

Fråga nr.1: Hur gammal är du?

- 0 personer var <18 (0%)
- 17 personer var 18–35 (39%)
- 3 personer var 36–55 (7%)
- 4 personer var 55–69 (9%)
- 20 personer var 70+ (45%)

Första frågan på enkäten. Den ger viktig kontext när man analyserar resultaten. Vissa resultat ger mer insikt i hur stor roll musiken spelat i personernas liv. Om man levttill man är 80 år gammal men aldrig har varit på ett konserthus är det av större vikt och intresse än om en 20-åring aldrig varit det. Detta kommer att hållas i åtanke när det blir relevant i senare frågor.

Fråga nr2.: Har du studerat musik och hur länge?

- 21 svarade: Nej, jag har inte studerat musik (47%)
- 4 svarade: 0–5 år (9%)
- 6 svarade: 6–10 år (13%)
- 14 svarade: 10+ år (31%)

Antagligen en av de viktigare frågorna för enkätens relevans. Ungefär hälften av åhörarna hade studerat musik en längre tid, detta kommer att genomsyra alla resultat och tankar under kommande frågor. För övrigt var det jämna resultatet praktiskt för mig som behöver analysera och resonera kring statistiken.

Fråga nr.3: Om ja på föregående fråga har du studerat musik på högskolenivå?

- 15 av 25 svarade ja (60%)
- 10 av 25 svarade nej (40%)

Med detta resultat begränsas mängden åhörare med högre musikutbildning till 15 personer, vilket är en tredjedel av alla som svarat på enkäten. Men många av de som svarade nej har studerat musik på annat sätt i mer än tio år och kan därför fortfarande räknas till den grupp som har en relativt hög och lång musikutbildning.

Fråga nr.4: Har du varit på en konsert med klassisk musik förut?

- 41 svarade ja (91%)
- 4 svarade nej (9%)

Ingen av de fyra som svarade nej var utbildade musiker och alla fyra var +70 år gamla. Det intressanta med detta resultat är att fyra personer som levtt i mer än 70 år aldrig har lyssnat på en klassisk konsert, i alla fall inte medvetet. Det finns dock en möjlighet att de har varit på flera konserter med klassisk musik men aldrig tänkt på det.

Fråga nr.5: Har du hört slagverksmusik förut?

- 37 svarade ja (84%)
- 7 svarade nej (16%)

De fyra som svarade nej på förra frågan svarade också nej på denna fråga, men tre ytterligare personer hade inte hört slagverksmusik förut. Alla som svarade nej på denna fråga har ingen musikutbildning, vilket inte var särskilt överraskande. Resultatet kan möjligen vara smått förvrängt då jag hade spelat en ensemblekonsert med två andra slagverkare för samma pensionärsförening bara en månad innan. Om detta vore mitt första möte med gruppen kan jag tänka mig att antalet personer som inte hört slagverksmusik tidigare hade varit betydligt större.

Fråga nr.6: Har du varit på minst en konsert i ett konsert- eller operahus?

- 43 svarade ja (96%)
- 2 svarade nej (4%)

Här ökade antalet som svarade ja rätt markant. Med tanke på att konsert- och operahus såklart har mer än enbart klassisk musik och slagverksmusik kan man förstå varför nästan alla har varit på en konsert i den typen av lokal.

Orsaken till att jag valde att ha med de tre senaste frågorna (4–6) var för att se om man kan hitta kopplingar mellan att vara utbildad inom musik och att gå på fler konserter med just den typ av musik som jag vanligtvis brukar framföra. Vilka är det som kommer på mina konserter? Det verkar finnas en större chans att det är andra musiker eller musikintresserade.

Diverse frågor

Fråga nr.7: Brukar du se på tv-sända återkommande musiktävlingar? Exempel är Melodifestivalen, Idol, The Voice osv.

- 16 av 23 personer som svarade Ja (69%) har ingen musikutbildning
- 11 av 22 personer som svarade Nej (50%) har en musikutbildning.

Man kan se en tendens att färre personer med musikutbildning lyssnar på denna sorts program. Orsaken till detta kan vara att man som utbildad musiker kanske ser igenom fasaden, hör bristerna och inte blir särskilt imponerad av de tävlande, i alla fall inte lika imponerad som de tittare vars uppfattning är mycket mer basal när det kommer till musik. Alternativt kan det också vara för att gruppen med icke-musiker också alla var pensionärer som i vanliga fall tittar på mer TV än ungdomar.

Fråga nr.8: Skriv ner vem som komponerade det andra stycket och för vilket instrument det egentligen är skrivet för.

- 19 (42%) musiker och 9 (20%) icke-musiker hade rätt
- 5 (11%) musiker och 11 (24%) icke-musiker hade fel.
Svaren var Bach och violin. Några svarade enbart att det var Bach fast glömde instrumentet eller skrev fel instrument, de räknas som inkorrekta.

Detta resultat kan vara en av de resultat jag litar minst på. Tanken var att jag ville se ifall man som utbildad musiker lyssnar mer aktivt då man förstår vad presentatören pratar om. Man har definitivt hört talas om Bach, vet antagligen vad skillnaden mellan en violin och en marimba är samt att man kanske till och med har hört stycket förut. Även fast hypotesen verkar stämma överens med resultatet bör man inte heller glömma att förutsättningarna för konserterna var olika. Den ena publiken var pensionärer som satt och fikade samtidigt som de lyssnade, i en klubblokal med rent ut sagt dålig akustisk för en marimba. Den andra publiken såg det antingen live i en konsertsal eller via en video där allt fokus låg på mig som presentatör. Externa faktorer såsom dessa gör att resultaten kanske inte är så enkla att tolka.

Fråga nr.9: Hur mycket hade du betalat för en biljett till en timmes konsert med denna typ av musik?

- Ej intresserad (4%)
Gratis (6%)
25-99kr (11%)
100-299kr (71%)
+300kr (7%)
Här presenterades fem alternativ där man kunde svara hur mycket man är villig att betala för inträde till en konsert av liknande karaktär.

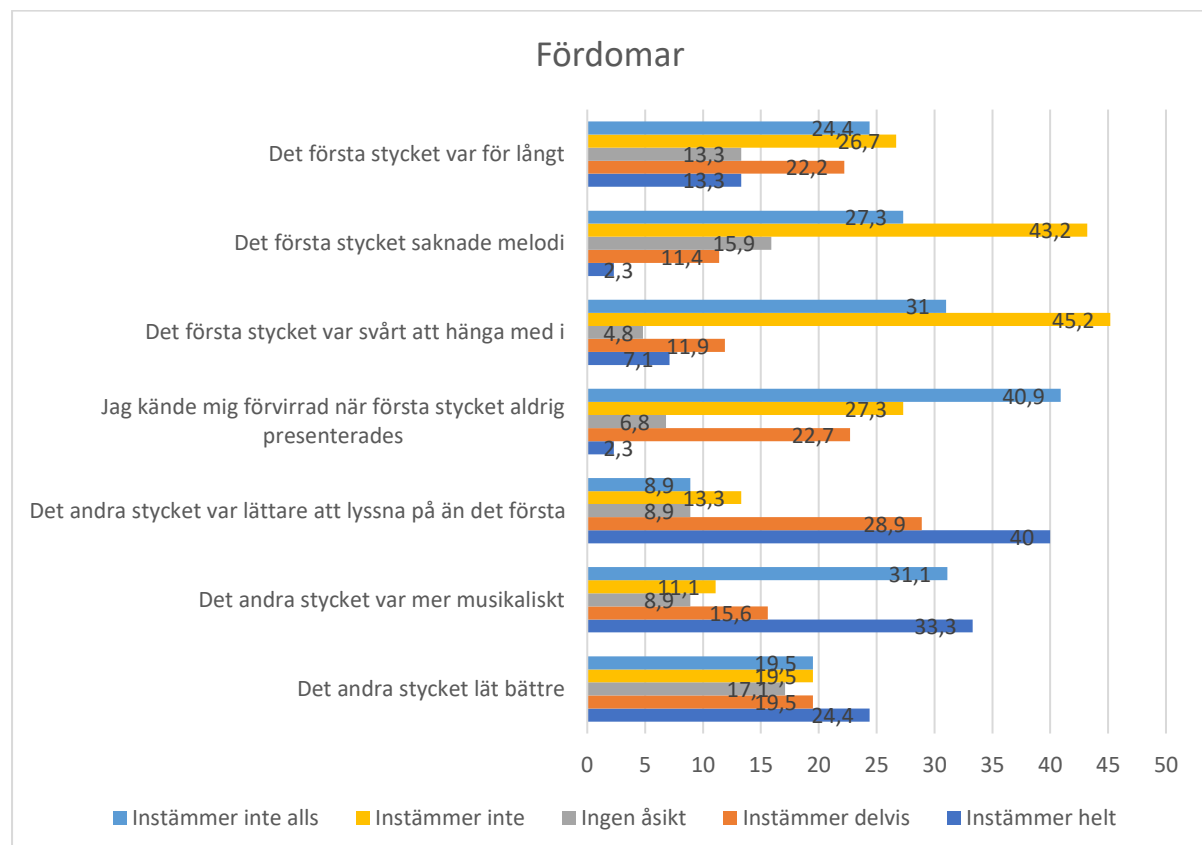
Alla de som svarade att de inte hade gått på konserten eller endast gjort det om den var gratis var från publiken som inte har en musikutbildning. Enligt mig visar detta en tendens till att man kanske inte ser värdet i en konsert på den skalan och därmed inte förstår hur mycket

jobb som krävs för att sätta ihop ett gediget program på en timme. Det kan vara en orsak till att man som musiker ibland kan känna att man får förolämpande låga summor pengar för ett arbete man spenderat mycket tid på att kunna utföra. Alternativet är såklart att de inte har råd, men då hade man kunnat välja det lägsta alternativet som var mellan 25-99kr enligt min åsikt.

Flervalsfrågor

I denna del finns det mycket statistik att redovisa, så i stället för att enbart skriva upp procentenheterna visar jag i stället resultaten med en visuell överblick, nämligen diagram.

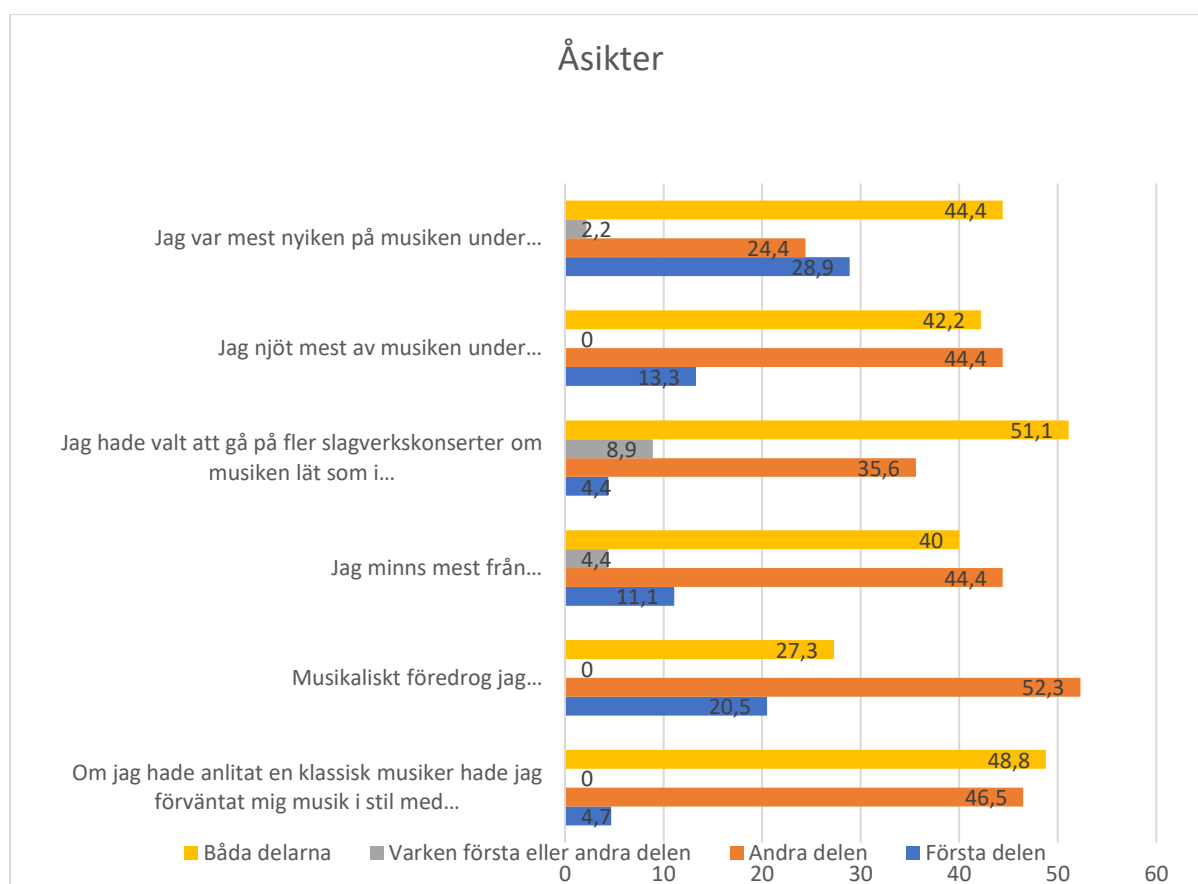
Fråga nr.10: Välj hur mycket du håller med följande påstående. De är grundade i mina personliga fördomar och vad jag som musiker tror att publiken tänker på.

Frågorna baserades på mina personliga fördomar och vad jag trodde att publiken skulle tänka på när de lyssnade, beroende på ifall de hade en musikutbildning eller ej. Allmänt stämmer resultaten överens med de tankar jag hade innan jag började med studien. Alltså att de åhörare som har studerat musik generellt sett kunde uppskatta det svårare och mer moderna stycket Polaris lika mycket som det traditionella Bachstycket. Till skillnad från icke-musikerna vars svar var väldigt positivt partiska mot Bach partitan, som är mer lättlyssnad.

De enda som instämde helt med att Polaris inte hade någon melodi och att det var för långt var personer utan musikutbildning. Majoriteten av de utan musikutbildning svarade också att Bach var lättare att lyssna på, att det var mer musikaliskt och att det lät bättre. Medan majoriteten av de med musikutbildning svarade att de inte instämde alls eller att de inte hade någon åsikt. Vilket pekar på att en musikutbildning kan hjälpa en förstå musik med skiftande taktarter samt otraditionell harmonik vilket därmed öppnar upp nya alternativ. Man får ett bredare lyssningsperspektiv.

Fråga nr.11: Välj vilken del av konserten du tycker påståendet passar bäst till

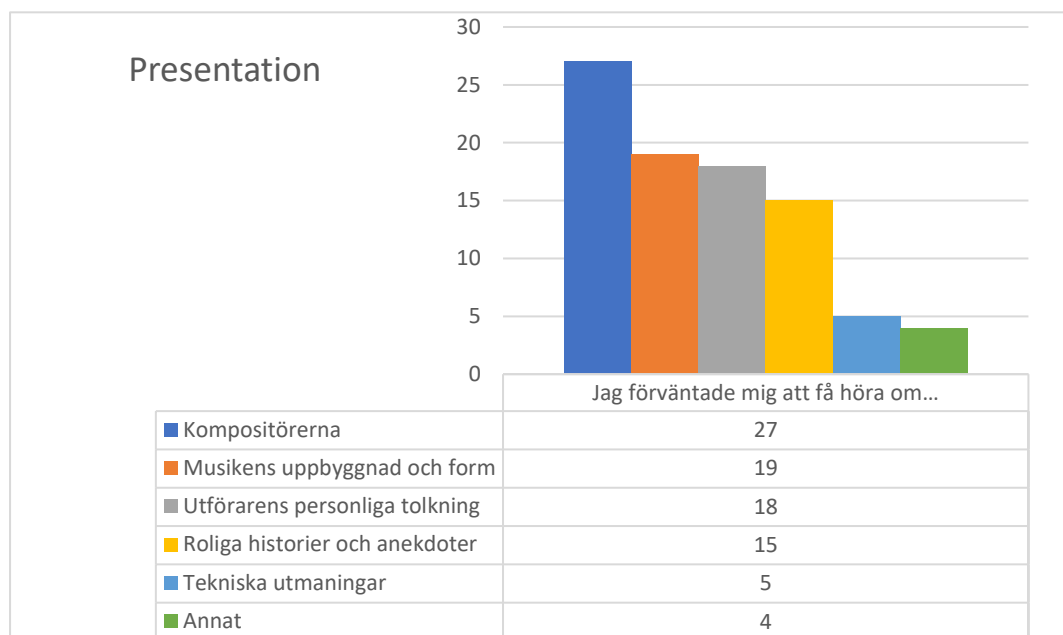
Åsikter är möjligtvis lite svåra att rättfärdiga i en vetenskaplig studie, men i en konstnärlig studie som denna är de högst relevanta. Speciellt när jag som musiker vill veta vad publiken tyckte om konserten samt det upplägg och ramarna jag presenterat min musik inom.

Det som genomsyrar alla resultat i denna del är uppdelningen mellan utbildningsnivåerna som var nära 50/50 på alla frågor. Nästan alla med musikutbildning svarade att de njöt, minns och uppskattade båda delarna lika mycket. Samma grupp var också de enda som svarade att de föredrog första delen musikaliskt och att de var mer nyfikna på det moderna stycket.

De utan musikutbildning var mer kritiska till det moderna stycket och svarade återigen positivt till det traditionella stycket musik. 15 av 17 som svarade att de njöt mer av musiken under den andra delen var från publiken som ej var utbildade musiker. Det är en liknande uppdelning i resterande påståenden. Där var några som svarade att de tyckte om båda delarna från denna grupp också, men den andelen är betydligt mindre än den bland de utbildade musikerna.

Fråga nr.12: Kryssa i för de två alternativ som bäst stämmer överens med dina förväntningar på konsertens presentation.

Jag förväntade mig att få höra om...

Avslutande frågor

Fråga nr.13: Går du hellre på en konsert om du känner igen musiken eller artisten som spelar?

- 26 personer svarade ja (58%)
- 2 personer svarade nej (4%)
- 17 personer svarade att det inte var helt avgörande (38%)

Utav de 26 som svarade ja var 17 av dem från publiken utan musikutbildning, resten är utbildade musiker. Kan det vara för att man inte går på lika många konserter? Eller kanske är man mer orolig för att inte tycka om musiken när man inte vet vad det är. Som utbildad musiker finns det en chans att man är mer bevandrad i olika typer av musik och därmed vågar utforska ny musik som man aldrig hört innan. Av de 17 som svarade att det inte var helt avgörande var det så nära 50/50 man kan komma på ett udda nummer och de två som svarade nej var båda musiker. Resultatet var alltså att de utbildade musiker som svarade på min enkät var lite mer villiga att upptäcka ny musik genom att gå på konserter än de utan utbildning.

Fråga nr.14: Enligt dig, är musik och kultur en viktig del av samhället?

- Alla svarade ja

Resultaten blev precis som jag hade hoppats, för jag tycker självklart att musik och kultur är en väldigt viktig del av samhället. Min nyfikenhet tog över och jag lade till frågan utifall att en enda person mot förmodan skulle svarat nej. Jag tror nämligen att om jag hade haft möjligheten till en större målgrupp hade det funnits en risk att någon inte tyckt det var viktigt nog med musik och kultur.

Fråga nr.15: Tror du att dina tidigare svar i enkäten varit annorlunda om du studerat/inte studerat musik?

- 31 av 45 svarade ja
- 14 av 45 svarade nej

Fråga nr.16: Om du svarade ja på förra frågan, varför tror du att du hade svarat annorlunda?

- 26 personer gav sina svar och åsikter

Kring hälften av alla som lyssnade på mina konserter svarade på denna fråga. Men på grund av frågans karaktär fick jag enbart åsikter från de som trodde att de hade svarat annorlunda ifall de var musiker/icke-musiker och därmed fanns ingen plats för motargument. Trots detta var där några som skrev nyanserade svar. Generellt sett var svaren dock mycket mer nyanserade hos de utbildade musikerna än hos de utan musikutbildning. Svaren från de sistnämnda var korta och enkla. Här är några exempel från de utan musikutbildning:

"Ett större kunnande"

"Musikalisk utbildning"

"De hade förstått svårigheter och uppförande på ett annat sätt"

"Intresset hade säkert varit större!"

"Mer insatt i ämnet"

"Jag hade varit mer insatt i de olika momenten. Kanske gillat 1: a bättre"

De har inte nödvändigtvis skrivit något som är fel eller inkorrekt. Men det är väldigt generella svar som inte riktigt talar om något mer än att "Om man studerat musik, kan man mer om musik". Det tyder på att de inte har så bra koll på vad det är folk lyssnar efter eller vad de själva ens lyssnar efter. Antingen tycker de om musiken eller inte, varför vet man inte säkert.

Om man sedan ser på svaren från de utbildade musikerna kan man se, förutom ett högre teckenantal, en större förståelse för vad det är som kan komma att påverka ens upplevelse av ett musikaliskt framträdande. Dessutom var en större andel musiker villiga att svara på frågan till att börja med. 18 av de 26 som svarade var nämligen musiker. Några exempel:

"Är man något musikkunnig och tillika musikintresserad, lyssnar man troligtvis på ett annat sätt. T.ex. lyssna på olika stämmor, eller välja ett specifikt instrument att lyssna på"

"Jag tror man utvecklar musiksmak och hur man lyssnar när man studerar musik."

"Det första mer komplexa stycket kanske jag inte hade uppskattat lika mycket om jag inte studerat musik."

”För att man lär sig att lyssna på musik på ett annat sätt, från ett annat perspektiv. Det första stycket kan jag tänka mig är svårt att ta in och förstå eftersom det inte har [ett] lika tydligt och framhävande tema”

”Jag hade inte varit exponerad för andra olika slags genrer av musik som inte låter som den musiken man hör på radio, idol eller Melodifestivalen.”

”Om man studerar/har studerat musik, har man ett gediget intresse av både musik och inte minst hantverket det innebär att kunna traktera ett instrument. Därför tror jag att man också har en nyfikenhet på ny musik och inte blir begränsad i att enbart lyssna på det som känns tryggt och bekvämt för en.”

Fråga nr.17: Har du någon annan åsikt eller feedback till mig som musiker och presentatör som inte tagits upp i denna enkät?

- Totalt samlades 25 svar in på denna fråga

Var för sig var svaren inte jätteintressanta för studiens syfte, men det statistiska faktumet att flera av personerna utan musikutbildning lade vikt vid presentationen under den andra delen var intressant. Det framgick att de tyckte om den jämfört med musikerna som verkade tycka att presentationen var onödigt lång.

Diskussion

Vad betyder då alla dessa resultat? Generellt sett blev arbetet en bekräftelse av vad jag redan hade anat sedan innan. En person utan musikutbildning har svårare att uppskatta musik med komplexa rytmer, harmonier och melodier. Det kan bero på många olika orsaker, musik är trots allt subjektiv, men det framgår av enkätens resultat att det finns kopplingar att dra mellan en utbildad publik och ett behov av simplare musik. Ibland inte bara ett behov, utan till och med en längtan efter något lättsmält. Något ”melodiöst”.

Många av respondenterna utan musikutbildning kom fram till mig efter mitt framträdande och gav mycket beröm för det traditionella stycket musik och dess presentation, medan de beklagade sig över att inte ha förstått det moderna stycket. Som musiker vill jag inte att min publik ska känna sig exkluderad eller utfrysad bara för att de inte har studerat exakt den sortens modern konstmusik som jag spelar. Det faktum att jag inte gav någon information om det moderna stycket musik kan också ha bidragit till att man inte förstod vad det var man lyssnade på. Om jag hade gett en förklaring av styckets olika delar eller berättat vad musiken betyder för mig kanske jag hade lyckats inkludera fler medlemmar av publiken. Det kan vara en lärdom för senare konserter och projekt.

Ett bra upplägg, program och presentation av stycken kan nog ge de flesta publikmedlemmarna en känsla av belåtenhet och att vara inkluderad i stället för förvirring och frustration över att inte förstå. I vissa fall kan det dessutom vara en bra idé att anpassa sitt programinnehåll till publiken om man har en aning om vilken typ av publik man kommer att framföra sin musik inför. Man försöker till exempel generellt sett undvika att spela ett komplicerat stycke av André Jolivet på en konsert för småbarn. Samtidigt hade man antagligen inte spelat Blinka lilla stjärna på sin examenskonsert bland sina studerande

medmusiker. I grunden är det inget fel med att göra det, så länge man är medveten om konsekvenserna som följer.

I mitt fall och de flesta av de musiker som svarade på enkäten verkar man inte tycka om mainstreammusiktävlingar såsom Melodifestivalen eller Idol, vilket kan bero på att man är på jakt efter något som ger lite mer mening. Även fast man självklart kan lyssna på simplare musik är man inte rädd för att utforska nya artister, band eller kompositörer. Den nyfikenheten är något jag personligen tror behövs mer av i världen, både från icke-musiker och musiker. Även från mig själv. Jag har alltid haft svårt att lyssna på väldigt modernistisk musik med dissonanta harmonier och svåruppfattade musikaliska former, men just för att jag har studerat denna typ av musik är jag villig att ge den en chans både som utövare och åhörare.

Slutsats

Till att börja med var jag osäker på vad jag skulle få för sorts feedback och svar på denna sorts studie, då jag aldrig gjort något liknande tidigare. De två konserter jag spelade blev också mina första solokonserter vilket hjälpte mig utvecklas enormt. De flesta förberedelser som bokning av lokal, transporter av instrument och instudering av musik har jag såklart stött på tidigare. Men när det kom till att locka publik, sätta upp inspelningsteknik, skriva ett programmanus och inte minst att skriva en enkät blev det många nya moment med respektive problem och lärdomar.

Själva enkätens resultat var troligtvis varken banbrytande eller förvånande, men det tyder ju bara på att jag som framtida musiker har kunnat gissa mig fram till vad olika människor tycker om den musik jag spelar för dem tack vare min erfarenhet inom området. I stora drag har personer utan musikutbildning svårare att förstå sig på mer modern konstmusik vilket kan komma att påverka vilken musik jag som musiker väljer att spela på en konsert. Samtidigt bör jag ändå föra vidare den musik jag tycker om och vill dela med mig av. Ibland får man helt enkelt välja vad som är viktigast. Men förhoppningsvis kan man finna situationer där man inte behöver offra sin musikaliska vision för att få publik. För att försöka sammanfatta resultatet i en mening skulle jag säga så här: Vad man upplever av musik är högst subjektivt, men studien visar att de som genomgått en musikutbildning har försetts med de verktyg som behövs för att öka den objektiva förståelsen för musiken.

Referenser

Aurell, Jacob (2022) *Studie i musikutbildningens påverkan på musiklyssnande* Microsoft forms

Bach, Johann Sebastian *Violin partita no.1 in B minor* BMW 1002

Bengtsson, I., & Sjökvist, O. (2023). *Svenska artisters motiv till att starta egna skivbolag*.
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-120226>

Ford, Mark (1995) *Polaris Innovative Percussion*

Kaså, Tommy Musikens positiva biverkningar. (u.å.). *Musikerförbundet*. Hämtad 12 april 2023, från
<https://www.musikerforbundet.se/musikens-positiva-biverkningar/>

Lagerblad, Frida. (2019, januari 30). Seinabo Sey: "Jag är ingen typisk popstjärna" | SvD Perfect Guide. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/xR6Mdp/seinabo-sey-jag-ar-ingen-typisk-popstjarna>

Bilagor

Länk till solokonserten:

<https://youtu.be/Vu7lxyFu2mU>